

Etisk råds årsberetning 2013:

Stikkord: informasjon, kommunikasjon, journalføring

Klagesaker som gjelder pasientbehandling er opphav til at diskusjonene og avveiningene ofte må gå flere runder i Etisk råd. Det er om å gjøre å prøve å sette seg inn i både behandlerens og pasientens situasjon.

I Snakk om etikk-spalten denne gangen har vi valgt å sitere utdrag fra årsberetningen for Etisk råd 2013. Dette for å minne om hvor viktig enkelte trinn i forholdet mellom pasient og behandler er. Stikkordene er informasjon, kommunikasjon og journalføring.

Den kritikken som ble gitt tannlegene i disse sakene, kunne vært unngått, eller vært mildere, og vedtakene noe enklere å komme frem til, dersom det hadde fremgått av pasientjournalene om adekvat informasjon var gitt – og forstått.

De minuttene det tar å informere pasienten og sikre seg best mulig i forhold til at pasienten har forstått innholdet av informasjonen, kan spare en selv for mye ubehag og tid i etterkant.

I begge de sakene som blir referert nedenfor, var den etiske regelen som kom til anvendelse nåværende § 8, første ledd (her satt i kursiv):

§ 8 Pasientbehandling

En pasient har krav på tannlegens råd og veiledning. Tannlegen skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra tannlegens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situa-

sjonen for øvrig. Overflødig eller unødig kostbar behandling må ikke finne sted. Behandlingen bør baseres på gjensidig tillit og skal bygge på informert samtykke.

Behandlingen skal fullføres såfremt den ikke avbrytes av pasienten, eller dersom det foreligger rimelig grunn for dette. I så fall må tannlegen gjøre det klart for pasienten at vedkommende ikke er ferdigbehandlet.

Krever undersøkelser eller behandling kunnskap eller metoder som tannlegen ikke innehar eller behersker, skal det sørges for at pasienten henvises til andre med større kompetanse på angjeldende felt. Gjør tannlegen funn som kan ha betydning for pasientens generelle helse, skal tannlegen informere pasienten om dette og anmode pasienten om å bringe dette videre til sin fastlege.

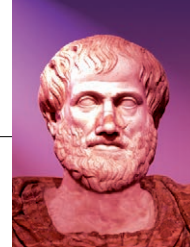
Sak: Klage fra Hiv-Norge på tannleges behandling av pasient:

Hiv-Norge klaget, på vegne av hiv-positiv pasient, på tannlege fordi pasienten mente tannlegen hadde nektet behandling på grunn av smittestatus. Tannlegen hadde valgt å utsette implantatbehandling og pasienten opplevde dette som et avslag på behandling. Tannlegen mente at det ikke ville være faglig forsvarlig å gjennomføre implantatbehandling før det var gått et halvt til ett år. Tannlegen hadde basert sin faglige vurdering på informa-

sjon fra pasientens lege og også på status på et tidligere innsatt implantat. Behandlingen var heller ikke akutt. Etisk råd konkluderte med at tannlegen hadde en rimelig faglig grunn til å utsette behandlingen av pasienten.

Tannlegen mottok imidlertid kritikk fra rådet for manglende informasjon i forbindelse med konsultasjon og oppfølging av pasienten og for at pasienten ikke var gitt god nok informasjon og veiledning om den planlagte behandlingen, heller ikke da pasienten tok kontakt med klinikken og uttrykte misnøye over situasjonen, jf. § 6, 1. ledd, 1. setning (nå § 8, 1. ledd, 1. setning). Saken bar preg av å ha blitt avgjort etter samtaler med pasientens lege og henvisende tannlege, og dialog med pasienten syntes nesten fraværende. Etter rådets vurdering ville saken ikke tilspisset seg slik den gjorde dersom pasienten hadde fått bedre informasjon om hvorfor behandlingen ble utsatt og hvor lenge pasienten måtte regne med å vente før implantatbehandlingen ble igangsatt.

Generell uttalelse om at frykt for blodsmitte aldri vil være legitim grunn for en tannlege til å nekte å motta en pasient til behandling. Ethvert tannlegekontor skal ha generelle hygienerutiner som er så gode at det kan håndtere pasienter med eventuell blodsmitte. Tannleger må derfor ha et hygieneregime som tar høyde for alle typer smittesituasjoner og som reduserer enhver

smitterisiko til et minimum. Ikke alle pasienter vet at de er smittebærere eller ønsker å orientere om sin smittestatus. Dette medfører at dersom en tannlege ikke har effektive hygienerutiner på plass, kan tannlegen heller ikke motta noen pasienter i sin praksis.

Sak: Manglende informasjon til pasient:

Etisk råd har vurdert en klage fra pasient på tannleges manglende informasjon om innhold i og omfang av tannbehandling, samt om de økonomiske konsekvensene av hans samtykke til

behandling. Pasienten hevdet også at informasjon om rettigheter til stønad fra Helfo manglet. Rådet konkluderte med at informasjonen var så mangelfull at den neppe ga pasienten grunnlag til å gi et informert samtykke til gjennomført behandling og ga tannlegen kritikk for dette. Tannlegen mottok også kritikk for å ha latt pasienten forstå at behandlingen var stønadsberettiget etter trygderegelverket. Tannlegen hadde tatt et generelt forbehold i journalen om at pasienten måtte betale fullt honorar dersom Helfo ikke godtok stønadskravet, men hadde ikke gitt pasi-

enten tilstrekkelig informasjon om hvor stor risikoen egentlig var for at Helfo ikke ville godta det. Etisk råd anså bruddene på NTFs etiske regler § 6, 1. ledd (nå § 8, 1. ledd) så alvorlige at tannlegen ble pålagt å skriftlig beklage overfor pasienten at det ikke var gitt veiledning og informasjon som kunne forventes fra tannlegen som profesjonell yrkesutøver.

*Ninni Haug og Kirsten Halonen
NTFs råd for tannlegeetikk*